

Evaluatie

HKT-project: Ghana Hand in Hand

5 – 16 mei 2009

Annemieke Adams en Annemiek van Zantvoort,
Marije Companjen, Piet van Mierlo

Het bewegingstechnologie gedeelte

Eind april 2007 verlieten we Nkoranza waarbij we Ameyaw, Dacosta en Owusu veel succes wensten met de productie van hulpmiddelen voor gehandicapten. De nadruk lag in de laatste maanden van de cursus op de vervaardiging van driewielers. Ameyaw en Dacosta vormden een team en lieten toen der tijd al zien dat ze zelfstandig een driewieler konden vervaardigen. Bij Owusu verliep het wat minder soepel vanwege zijn eigen bedrijf wat veel tijd van hem vergde. Met Ameyaw en Dacosta was er dus de juiste kennis en praktische handigheid om de driewielers te vervaardigen voor Nkoranza en omliggende dorpen. Er bleek al snel dat de doelgroep voor de driewielers, oudere gehandicapten met een zwak onderlichaam en een sterk bovenlichaam, het bedrag voor een driewieler niet op kunnen brengen. Om ervoor te zorgen dat deze mensen toch van een driewieler gebruik kunnen maken en de studenten de mogelijkheid krijgen het geleerde in de praktijk te brengen is door Movendi het "Movendi tricycle fonds" (MTF) opgericht. De resterende sponsor gelden worden aangewend om per driewieler een bijdrage te leveren aan de productie daarvan. Op deze manier wordt getracht continuïteit te verkrijgen.

Tricycle fonds

Ameyaw heeft netjes de cursus e-mailen gevolgd, welke Movendi hem had aangeboden. Hierdoor kan hij communiceren met ons in Nederland. Zijn Engels is goed. Het is dan ook vanzelfsprekend dat hij contactpersoon is geworden met ons in Nederland en tegelijk met Ineke Bosman, de oprichtster van het Hand in Hand project. Ameyaw doet de aanvraag voor een driewieler via e-mail naar Movendi. Na positieve beoordeling van de aanvraag wordt Ineke Bosman ingelicht dat er een bedrag uit het Movendi tricycle fonds geput kan worden. Hiervoor zet ze een handtekening op een cheque waarmee Ameyaw naar de lokale bank gaat om het bedrag te innen. Na voltooiing van de driewieler regelt Ameyaw een ontmoeting met Ineke Bosman en de nieuwe driewielrijder. Er wordt een foto geschoten en direct per e-mail verstuurd. Hiermee is de cirkel rond en kan een nieuwe aanvraag ingediend worden.

Nu twee jaar later troffen we een enthousiaste Ameyaw aan, omringd door diverse driewielers, in zijn werkplaats. In de twee verstreken jaren zijn er ongeveer 24 driewielers vervaardigd. Dat komt neer op een gemiddelde van één per maand, een aantal om trots op te zijn. Dacosta heeft inmiddels zijn eigen lasbedrijf op poten gezet waardoor hij zelf weinig tijd heeft voor actieve hulp tijdens fabricage van de driewielers. Echter, hij heeft diverse leerlingen in dienst die hij naar Ameyaw stuurt om hem te ondersteunen tijdens de productie.

Ameyaw en zijn drie laatst geproduceerde tricycles met de gebruikers ervan

Onderzoek driewielers

Leuk dat er zoveel driewielers geproduceerd zijn, maar hoe is de kwaliteit? Worden ze nog steeds gebruikt? Om deze prangende vragen te beantwoorden zijn we met Ameyaw op zoek gegaan naar driewielers in Nkoranza en omliggende dorpen. Van de 24 driewielers hebben we er 11 bezocht. Van deze 11 driewielers waren er twee buiten gebruik. De oorzaak hiervan is de klassieke slappe band. Eén van de twee stond daar met drie slappe banden. De eigenaar is een 15 jarige jongen die niet de middelen heeft de reparatie uit (te laten) voeren. De ander heeft enkel een slappe achterband. Het trof hier een geïmporteerde rolstoel omgebouwd tot een driewieler. De bandenmaat is moeilijk te krijgen in Ghana, wat de niet gerepareerde slappe band verklaart. Constructief zijn er diverse defecten gedetecteerd (welke de bestuurders echter niet weerhoudt de ritten te maken). Een zwak punt in de constructie blijkt de lagering van de voorvork te zijn. Speling op het stuursysteem doordat de lagers van slechte kwaliteit zijn. Daarnaast zijn de lageringen veelal uit de handvaten gelopen. Het moet opgemerkt worden dat twee jaar geleden al geconstateerd was, bij vergelijkbare driewielers in Ghana, dat deze twee punten zwak zijn. Echter een solide oplossing was niet voor handen. Diverse kleinere mankementen zijn er gevonden aan de constructie, zoals een losse zitting, een scheef wiel, een verbogen boodschappenmand, roest, etc. De opvallende defecten aan de 11 driewielers zijn in een document vastgelegd. Er mag geconcludeerd worden dat er relatief weinig mankementen gevonden zijn (die niet door achterstallig onderhoud ontstaan).

Het algemeen beeld, dat gevormd is uit interviews met de eigenaren, is dat ze erg blij zijn met hun mobiliteit. De fiets geeft hen de mogelijkheid zich zelfstandig in en rond het dorp te verplaatsen. De driewieler wordt voor diverse doeleinden ingezet. De één gebruikt de fiets om waar te verkopen, de ander om op diverse plaatsen te preken. Kortom, een onmisbaar hulpmiddel.

May 2009:

Kofi is shoemaker. His bike is in a good condition. He uses the bike to travel through town and bike to the fields to get grass for his pigs.

Defects:

Front fork bearing

Loose seat

Bearings paddles

Front tire worn down

Voorbeeld van een geïnspecteerde driewieler met zijn eigenaar Kofi.

Samenwerking PCC

Tijdens ons verblijf op de PCC zijn alle rolstoelen die worden gebruikt eens grondig nagezien. Er kwam nogal wat achterstallig onderhoud naar boven drijven omdat er wat wisselingen geweest zijn in de samenstelling van het fysio-team. Het fysio-team is in eerste instantie verantwoordelijk voor de mobiliteit van de kinderen, dus ook voor de rolstoelen. Er is in overleg met de caregivers en fysios een lijst met gebreken samengesteld. Deze lijst is terug te vinden in het evaluatie verslag van het fysiotherapie gedeelte. De lijst is via Ema III, de nieuwe verantwoordelijke, doorgespeeld naar Ameyaw. Ameyaw zal de rolstoelen waar mogelijk zo proberen op te lappen. Op moment van schrijven, een maand na terugkomst, heeft Ameyaw al zeker 7 rolstoelen onder handen genomen. Dus daar wordt aan gewerkt. Dat hebben we ook met eigen ogen kunnen zien. Er zijn meerdere aanpassingen en reparaties aan rolstoelen waargenomen die tijdens onze afwezigheid zijn uitgevoerd. Dat stemt ons zeer tevreden, omdat we als doel hadden dat de studenten van beide opleidingen samen zouden werken.

Na terugkomst zijn we op zoek gegaan naar mogelijkheden om rolstoelen vanuit NL naar Ghana te sturen. Ook daarover wordt in het andere gedeelte van de evaluatie meer uitgewijd.

Verder op ons pad in Nkoranza

Tijdens het bezoek werd duidelijk dat Ameyaw het niet wil laten bij de productie van driewielers. Hij heeft ambitie om beenbeugels te fabriceren. Een aantal jaar geleden was er een metaalbewerker in Nkoranza die getraind is in het fabriceren van beenbeugels. Deze man heeft het dorp verlaten, waardoor er in de regio niemand aanwezig is die deze beenbeugels kan maken. Een gehandicapte moet nu ver reizen om zich een beenbeugel aan te laten meten, dit is niet handig ziet Ameyaw in. Tijdens het bezoek waren er twee personen die om een beenbeugel kwamen vragen. Movendi heeft besloten Ameyaw in deze ontwikkeling te steunen.

Jonge knul die uit zijn beenbeugel is gegroeid.

Hoe verloopt het in Bawku?

Zo gestaag als de verwerking van aanvragen voor driewielers gaat in Nkoranza, hoe anders gaat het er aan toe in het plaatsje Bawku in het noorden van Ghana. Het leven in Bawku is ontregeld, zo ook in het orthopedische centrum. Doktoren en managers zijn gevlucht, waardoor een minimum aan orthopedische ingrepen wordt gedaan. De laatste revalidanten zijn nog op de afdeling, maar veel bedden zijn leeg. Mensen zijn de stad ontvlucht en anderen durven de stad niet in, dus komen ook niet voor fysiotherapie. De rellen tussen een tweetal etnische groepen zijn hier debet aan. Een conflict wat al decennia speelt, maar sinds anderhalf jaar is aangewakkerd. Uitzicht op betere tijden zijn erg onzeker. De regering doet ongetwijfeld zijn best, maar tot op de dag van vandaag is het onrustig in de stad.

Onze oud-student Daniel Atta werkt in het orthopedisch centrum als operatie-assistent/gipser en is de enige die driewielers vervaardigd. Er zijn materialen voor wel 20 driewielers ingekocht door het centrum. Er zijn slechts twee driewielers uit deze materialen vervaardigd de afgelopen twee jaar. De driewielers zijn niet gebruiksklaar en slecht van kwaliteit.

De twee door Daniel geproduceerde driewielers

Er is met de leidinggevende van Daniel gesproken, dhr Francis Akum, over de toekomst van de driewiel productie in Bawku. Hij erkent het probleem, dat de technische skills van Daniel niet goed genoeg zijn om aan de hulpvraag te voldoen. Die hulpvraag is er wel zeker. Uit een gesprek met ... (heet ie ook al weer?) van CBM bleek dat er meerdere mensen de wens hebben een driewieler te gebruiken. Het is dus zeker de moeite waard om hier te investeren in training. De middelen zijn reeds aanwezig. Wel moet er rekening gehouden worden met de veiligheidsomstandigheden. Tevens is het van belang dat Daniel een maatje krijgt tijdens de productiefase van een driewieler. Het werk is onmogelijk goed uit te voeren zonder een paar extra handen. Dit hebben we ook benadrukt naar Daniel en Francis toe.

Een andere drempel voor de aanschaf van de driewieler is van financiële aard. De mensen uit het Noorden van Ghana hebben gemiddeld minder te besteden dan de zuiderlingen. Dit houdt in dat zij ook minder geld over hebben voor een driewieler. Wat zou betekenen dat er meer subsidie nodig is voor de levering van een driewieler. Movendi is van mening dat deze drempel overwonnen kan worden door het orthopedisch centrum aanspraak te kunnen laten maken op het MTF (tricycle fonds)

Conclusies en aanbevelingen

Uit deze evaluatie is te concluderen dat de twee jaar geleden opgedane kennis in Nkoranza wordt ingezet om driewielers succesvol te produceren. Inmiddels zijn er 24 driewielers geproduceerd waarvan het merendeel dagelijks gebruikt wordt door gehandicapte personen. Een enkele driewieler is buiten gebruik door lege banden. Enkele componenten van het driewielerontwerp zijn zwak, vooral lageringen, doch het weerhoudt de gebruikers niet om ermee te rijden. Het Movendi tricycle fonds is essentieel voor de continuering van driewieler fabricage. Ameyaw heeft als doel naast driewielers ook andere hulpmiddelen voor gehandicapten, zoals beenbeugels, te fabriceren. Movendi heeft aangegeven hier positief tegenover te staan. De samenwerking tussen Hand in Hand en Ameyaw verloopt soepel waardoor hulpmiddelen voor de bewoners van Hand in Hand onderhouden worden.

Daniel in Bawku is minder succesvol in de productie van driewielers. Twee pogingen zijn er gedaan met slecht resultaat. Daniel mist de creativiteit en inzicht om van de ingekochte materialen goede driewielers te maken. Ten nadele werkt dat hij er alleen voor staat. Daarnaast is de huidige situatie in Bawku gespannen en gevaarlijk door een stammenstrijd. Hierdoor blijven doktoren en patiënten uit het ziekenhuis.

Wij als projectteam zijn tot de conclusie gekomen dat ons werk van twee jaar geleden zeker niet voor niets is geweest. De prettige samenwerking tussen Ameyaw, Ineke Bosman en Movendi leidt tot een resultaat waar bij aanvang alleen maar op gehoopt kon worden. We hopen dan ook dat Ameyaw enthousiast blijft en zijn kwaliteiten blijft verbeteren. Een paar aanbevelingen willen we ten laatste nog doen:

- De constructie van de driewieler herzien, met name op kwetsbare locaties als lageringen.
- Mits er regelmatig aanvragen voor beenbeugels komen is het te overwegen om Ameyaw van een cursus verantwoord beenbeugel fabriceren te voorzien.
- Daniel opnieuw van scholing voorzien en dit keer het liefst met een collega zodat er in Bawku flexibeler, sneller en beter driewielers geproduceerd kunnen gaan worden.